3. SINIF · TÜRKÇE · SÖZCÜK BİLGİSİ

Sözcük Türleri

Kelimelerin cümlede yaptığı göreve göre dört türünü tanıyoruz: isim, sıfat, fiil ve zamir.

Bu konuda neler öğreneceğim?

- İsimleri tanır; özel isim ve cins ismi ayırt ederim.
- Tekil, çoğul ve topluluk isimlerini bilirim.
- Sıfatların isimleri nasıl nitelediğini ya da belirttiğini açıklarım.
- Fiilleri bulur; olumlu–olumsuz ve geçmiş–şimdi–gelecek zamanı ayırt ederim.
- İsimlerin yerine kullanılan zamirleri tanırım.

1 İsim (Ad)

Varlıklara, kavramlara verilen adlara **isim (ad)** denir. *kalem, kedi, Ankara, sevgi*

Özel isim	Cins (tür) isim
Tek bir varlığa verilen addır. **Büyük harfle** başlar.	Aynı türden bütün varlıkları karşılar. Küçük harfle yazılır.
Ankara, Elif, Türkiye, Karabaş, Van Gölü	şehir, çocuk, ülke, köpek, göl

📌 **Sayılarına göre isimler**

- **Tekil isim:** tek varlığı anlatır → *kitap, kuş*
- **Çoğul isim:** -lar / -ler ekiyle birden çok varlığı anlatır → *kitaplar, kuşlar*
- **Topluluk ismi:** ek almadan bir topluluğu anlatır → *orman, sürü, ordu, sınıf, takım, aile*

⚠️ **Dikkat!**

"orman" kelimesi çoğul eki almadığı hâlde birçok ağacı anlatır; bu yüzden **topluluk ismidir**, tekil değildir.

2 Sıfat (Ön Ad)

İsimlerin önüne gelerek onları **niteleyen** (nasıl olduğunu söyleyen) ya da **belirten** (kaç tane, hangisi olduğunu söyleyen) kelimelere **sıfat** denir.

Soru	Sıfat	Örnek
Nasıl?	renk, şekil, durum	**kırmızı** elma, **büyük** ev, **çalışkan** öğrenci
Kaç?	sayı	**üç** kalem, **ilk** gün, **birkaç** kitap
Hangi?	işaret	**bu** kitap, **şu** ağaç, **o** ev

📌 **Sıfatı bulmak için**

- İsmi bul, sonra ismin önüne "nasıl, kaç, hangi" sorularını sor: *"**Yaşlı** adam" → Nasıl adam? → yaşlı.*
- Sıfat tek başına kullanılmaz; mutlaka bir **ismin önünde** bulunur.

3 Fiil (Eylem)

Bir **iş**, **oluş** ya da **hareket** bildiren kelimelere **fiil** denir. Fiillerin sözlükteki hâli **-mek / -mak** ile biter: *koşmak, gülmek, yazmak, solmak.*

✏️ **Fiil bulalım**

Ahmet **koştu**. · Çiçekler **soldu**. · Kardeşim **gülüyor**.

Geçmiş zaman	Şimdiki zaman	Gelecek zaman
okudu, geldim, yağdı	okuyor, geliyorum, yağıyor	okuyacak, geleceğim, yağacak

📌 **Olumlu – olumsuz**

- İşin yapıldığını anlatan fiil **olumlu**dur: *geldim.*
- -ma / -me eki alarak işin yapılmadığını anlatan fiil **olumsuz**dur: *gelmedim, okumadı.*

4 Zamir (Adıl)

İsimlerin **yerini tutan** kelimelere **zamir** denir. Zamirler aynı ismi tekrar tekrar söylememizi önler.

ben **sen** **o** **biz** **siz** **onlar**

✏️ **İsim yerine zamir**

Ali okula gitti. → **O** okula gitti.

Ben ve kardeşim parka gittik. → **Biz** parka gittik.

Ayşe ile Zeynep resim yaptı. → **Onlar** resim yaptı.

⚠️ **Dikkat!**

bu, şu, o kelimeleri bir ismin önünde gelirse **sıfat**, ismin yerine kullanılırsa **zamir** olur: ***Bu*** *kalem benim.* (sıfat) — ***Bu*** *benim.* (zamir)

Adı Soyadı: ..... Sınıfı: ..... Tarih: ...../...../20.....

3. SINIF TÜRKÇE · ÇALIŞMA KÂĞIDI

Sözcük Türleri

1. İsimleri tabloya yerleştiriniz.

Ankara · şehir · Elif · çocuk · Türkiye · nehir · Van Gölü · göl · Karabaş · köpek

Özel isim	Cins isim

2. Cümlelerde sıfat olarak kullanılan kelimeyi işaretleyiniz.

1) "Bahçede kırmızı bir gül açtı."

a) gül **b)** açtı **c)** bahçede **d)** kırmızı

2) "Masada üç kalem duruyor."

a) kalem **b)** masada **c)** üç **d)** duruyor

3) "Bu kitabı dün okudum."

a) kitabı **b)** bu **c)** okudum **d)** dün

4) "Yaşlı adam yavaş yavaş yürüdü."

a) yürüdü **b)** adam **c)** yavaş yavaş **d)** yaşlı

5) "Küçük kız top oynuyor."

a) kız **b)** küçük **c)** oynuyor **d)** top

3. Aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1) Hangisi bir iş, oluş ya da hareket bildirir?

a) masa **b)** koşmak **c)** kırmızı **d)** güzel

2) Hangisi fiil **değildir**?

a) kalem **b)** uyumak **c)** gülmek **d)** okumak

3) "Ahmet defterine yazı yazdı." cümlesindeki fiil hangisidir?

a) yazı **b)** Ahmet **c)** defterine **d)** yazdı

4) "Bugün okula gitmedim." cümlesindeki fiil için hangisi doğrudur?

a) Olumsuzdur. **b)** Bir ismi niteler. **c)** Gelecek zamanı bildirir. **d)** Bir varlığın adıdır.

5) Hangi cümlede fiil **gelecek zamanı** bildirir?

a) Yarın dedemi ziyaret edeceğiz. **b)** Geçen hafta dedemi ziyaret ettik.

c) Şu an dedemi ziyaret ediyoruz. **d)** Dün dedemi ziyaret ettik.

4. Fiilleri zamanlarına göre tabloya yazınız.

okudu · okuyor · okuyacak · geldim · geliyorum · geleceğim · yağdı · yağıyor · yağacak

Geçmiş	Şimdi	Gelecek

5. Koyu yazılı sözlerin yerine kullanılabilecek zamiri işaretleyiniz.

1) "**Ali** okula gitti."

a) Ben **b)** Siz **c)** Biz **d)** O

2) "**Ben ve kardeşim** parka gittik."

a) Siz **b)** Biz **c)** Sen **d)** O

3) "**Sen ve arkadaşın** çok güzel şarkı söylediniz."

a) Onlar **b)** Biz **c)** Ben **d)** Siz

4) "**Ayşe ile Zeynep** resim yaptı."

a) Onlar **b)** Biz **c)** Sen **d)** Siz

5) Hangi cümlede "bu" kelimesi **zamir** olarak kullanılmıştır?

a) Bu bana ait. **b)** Bu kalem benim. **c)** Bu çocuk çalışkan. **d)** Bu ev çok eski.

6. İsimleri en uygun sıfatla eşleştiriniz.

1) ateş	( )	**A)** sert
2) buz	( )	**B)** sıcak
3) pamuk	( )	**C)** yumuşak
4) taş	( )	**D)** yavaş
5) kaplumbağa	( )	**E)** soğuk

7. İfadeler doğruysa D, yanlışsa Y kutusunu işaretleyiniz.

İfade	D	Y
1) Özel isimler büyük harfle başlar.		
2) “orman” kelimesi tekil bir isimdir.		
3) Sıfatlar isimlerin önünde gelir.		
4) “gülmek, okumak, koşmak” birer fiildir.		
5) “ben, sen, o” kelimeleri sıfattır.		

8. Aşağıdaki çalışmaları yapınız.

1) İçinde bir özel isim, bir sıfat ve bir fiil bulunan bir cümle yazınız.

.....

.....

2) “Kardeşim bahçede oynuyor.” cümlesini olumsuz yapınız.

.....

3) Üç topluluk ismi yazınız.

.....

🔑 Cevap Anahtarı

1. Özel isim: Ankara, Elif, Türkiye, Van Gölü, Karabaş Cins isim: şehir, çocuk, nehir, göl, köpek

2. 1) d 2) c 3) b 4) d 5) b

3. 1) b 2) a 3) d 4) a 5) a

4. Geçmiş: okudu, geldim, yağdı Şimdi: okuyor, geliyorum, yağıyor Gelecek: okuyacak, geleceğim, yağacak

5. 1) d 2) b 3) d 4) a 5) a

6. 1-B 2-E 3-C 4-A 5-D

7. 1) D 2) Y 3) D 4) D 5) Y

8. 2) Kardeşim bahçede oynamıyor. 3) Örnek: orman, sürü, ordu